

EXIT →

193 PORRETTEN
VAN VERDWINENDE
VOGELS

Ralph STEADMAN'S
+ CERI LEVY'S

Voorwoord

Kinderen kunnen opeens gefascineerd raken door iets. In mijn geval was dat tekenen. Dat begon op mijn vierde – en ik teken nog steeds. En, als jochie van 12 raakte ik in de ban van vogels. Ook dat is nooit meer overgegaan. Het leidde zelfs tot twee parallelle banen: als bioloog bij de internationale vogelbescherming en, in navolging van de duivelse kunstenaar Ralph Steadman, als tekenaar bij Vrij Nederland en NRC.

Nu is er een boek waar die werelden van bedreigde vogels en tekenen elkaar ontmoeten. Ik kan er kort over zijn: het is een idioot boek. Een boek dat alleen door Engelsen kan worden gemaakt. Het is bloedserieus, artistiek en het is onzinnig. Serieuze stukken over echte soorten die in de gevarenzone zitten worden afgewisseld door kolder over verzonnen vogels. Waarbij simpel is vast te stellen dat de echte soorten minstens zo curieus, bizar, aandoenlijk of grotesk zijn als de verzonnen vogels.

Dat de dodo is uitgestorven weten we. De vogel werd op het naar prins Maurits genoemde eiland Mauritius ontdekt en binnen tweehonderd jaar door onder andere Nederlandse zeelieden uitgeroeid. Jammer, niets meer aan te doen. Maar van de ongeveer 10.000 vogelsoorten die er wereldwijd bestaan, worden er bijna 1400 met uitsterven bedreigd. Van 213 vogelsoorten is zelfs waarschijnlijk dat ze de komende 10 tot 20 jaar voor altijd zullen verdwijnen. Uitgestorven. Uitgeroeid. Het verdwijnen van elk van die soorten maakt de wereld een beetje saaier en ons een beetje armer. De dodo komt nooit meer terug. Maar deze 213 soorten kunnen nog gered worden, vaak met betrekkelijk simpele middelen. Zo gek is het.

Een serieus boek met gedegen teksten en grafieken over een onprettig onderwerp beroert weinig harten. Ceri Levy en Ralph Steadman maakten daarom een boek waarin werkelijkheid en kolder met elkaar om voorrang strijden. Huiver en geniet!

Siegfried Woldhek

Siegfried Woldhek

Giethoorn, juli 2016

>>> WITH A WING AND A PRAYER
COMMENTAAR DOOR CERI LEVY

WITH A WING and a PRAYER

COMMENTARY

CERY LEVY

Theorie van *Nextinction*

Ceri: We zouden moeten schrijven over de vogels die aan de beurt zijn om uit te sterven.

Ralph: Aan de beurt zijn om uit te sterven ... wachten op ... nextinction.

Ceri: *Nextinction!* Verdomd, dat is het. Perfect, Ralph, absoluut perfect.

Ralph: Het ligt nogal voor de hand, eigenlijk.

>>> BLAUWKEELARA IN DE VLUCHT

BLUE-THROATED MACAW IN FLIGHT...

Ralph Headman

Nextinction volgt

Aanleiding voor dit gesprek was het telefoontje van Jim Martin, onze redacteur bij Bloomsbury. Hij zei: 'Ik denk dat het hoog tijd is dat jij en Ralph weer een boek gaan doen, denk dus eens na over wat voor boek dat zou kunnen zijn. Ga eens diep nadenken en laat het me weten. Cheerio!'

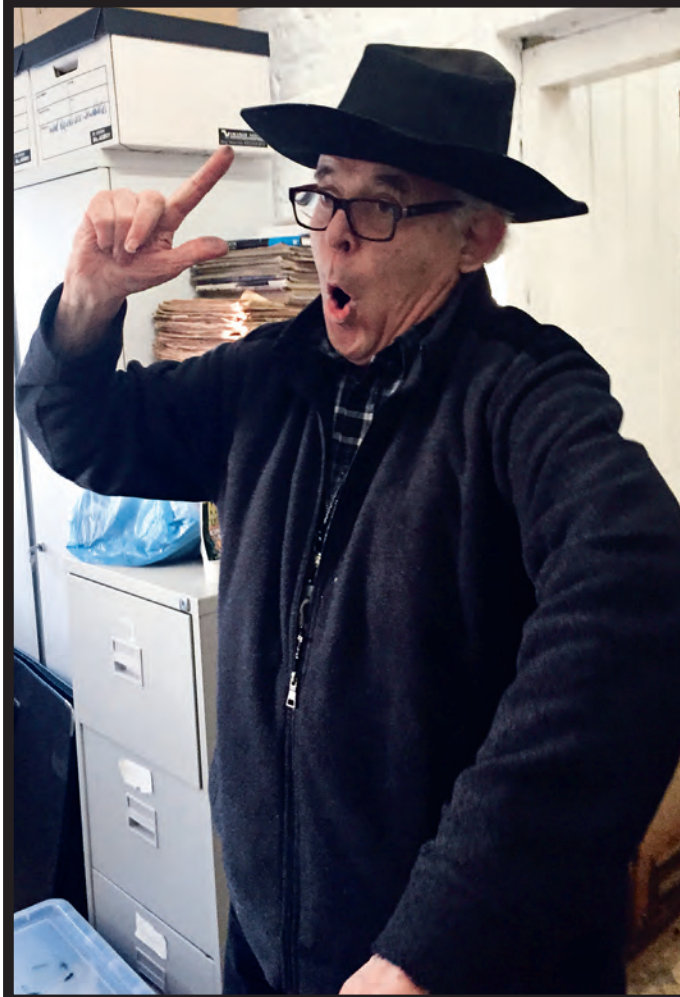
Ralph en ik dachten lang en hard na over een opvolger van ons boek *Extinct Boids* en verschillende ideeën kwamen voorbij totdat we plotseling beseften dat we een positief boek over hedendaagse problemen zouden moeten maken, een boek dat kan aantonen dat niet alles zinloos is. We willen de boodschap dat we wezens kunnen redden zachtjes door de strot masseren. Zo veel soorten raken vandaag de dag te gemakkelijk en te snel bedreigd. En de wezens en monsters die gedijen in dit tijdperk van uitsterven zijn de banken, supermarkten, winkelcentra, rechtspersonen en organisaties die echt veel meer aan de wereld terug zouden moeten geven in ruil voor hun rol in de decimering van zo veel natuur, die niet alleen onze dieren in het wild bedreigt, maar ook de mensheid zelf. We moeten veranderen.

Als onze laatste boek ging over alle vogels die we verloren hebben, dan heeft dit boek een positieve kijk omdat het in principe gaat over alle vogels die we kunnen redden. Deze *nextincte* vogels balanceren op de rand en we moeten ze vinden om hun verhalen met u te delen. Er is een kans dat ze uit de duisternis worden gehaald en teruggegeven aan het licht. In veel opzichten zijn deze vogels voor de meeste mensen de vergeten vogels, ook al zijn het levende wezens. Iedereen kent ten minste één uitgestorven vogel, meestal is dat de dodo, maar hoeveel mensen kennen daadwerkelijk de naam van een ernstig bedreigde soort (CR: *Critically Endangered*), laat staan dat ze weten wat ernstig bedreigd zijn inhoudt? En waarom zijn we zo veel meer verbonden met ons verleden dan met ons heden? Waarom kennen meer mensen een uitgestorven soort dan het lot van de zwarte steltkluut? De verzameling vogels die Ralph en ik gaan verkennen, kan dit rechtzetten. De meerderheid van deze vogels kan worden gered met de juiste medicatie en er zijn artsen die klaarstaan om de juiste behandeling toe te passen. Het moet alleen worden gefinancierd met tijd, geld en onderwijs.

Wetenschappers schatten dat de snelheid van uitsterven van alle diersoorten op aarde tussen 1000 en 10.000 keer hoger is dan de natuurlijke snelheid van uitsterven. Wat betreft de vogels zijn er sinds het jaar 1500 140 soorten uitgestorven. In deze eenentwintigste eeuw zijn er 1373 soorten (een op de acht vogels van de wereld) die *Endangered* zijn (EN: met uitsterven bedreigd) en 213 soorten die zijn geclassificeerd als *Critically Endangered* (CR: ernstig bedreigd) door *BirdLife International* op de Rode Lijst van de *International Union for the Conservation of Nature* (IUCN)¹, die over het algemeen voorspelt dat deze soorten naar alle waarschijnlijkheid binnen de komende 10-20 jaar zullen uitsterven. Dit betekent dat er te veel soorten zijn die over het dunne koord van een dreigend uitsterven balanceren. Deze vogels zijn in een verschrikkelijke situatie.

Wat is de oorzaak van de meeste problemen? Het eenvoudige antwoord is de mens. Eenvoudig genoeg? Maar, oh, hoe complex wordt alles na die eerste gedachte. Veel van deze vogels worden niet alleen geconfronteerd met één probleem, maar met meerdere. De landbouw is de hoogst gerangschikte bedreiging, voor 123 soorten. Op de tweede plaats staan invasieve soorten, exoten die zich massaal vermeerderen ten koste van de oorspronkelijke flora en fauna, die 108 soorten bedreigen; de derde is de klimaatverandering, met 86 soorten; op de vierde staat houtkap met 74 soorten; dan op de vijfde plaats staan jacht en vangst, die 64 soorten decimeren. Er zijn lager gerangschikte oorzaken, zoals menselijke verstoring, energieproductie en vervuiling, maar deze eerste vijf zijn de belangrijkste oorzaken van *nextinction*.

Dit is heel erg een boek van de tegenwoordige tijd. We beschrijven wat er met de vogels gebeurt, en dat gebeurt op dit moment in de tijd. Wat je ziet en leest is onze onmiddellijke reactie op deze situatie. Gedurende deze werkperiode met Ralph bleef ik reizen door de vogelwereld omdat ik bezig was om mijn filmische heldendaden voor *The Bird Effect* te voltooien, een documentaire die onderzoekt in welke mate vogels mensen beïnvloeden. Omgekeerd, hoe meer ik leer, hoe meer ik ontdek hoeveel wij hen, over het algemeen negatief, beïnvloeden. Ik ben niet meer de persoon die ik was voordat ik dit avontuur begon, en daar ben ik dankbaar voor. Ik heb een

aantal fantastische mensen ontmoet, ben op buitengewone plaatsen geweest en heb heel veel vogels gezien. Ik ben ook in beslag genomen door de precieze oorzaken die onze vogels bedreigen.

Ik ben naar Malta geweest en heb de onnodige slachting van trekvogels door jagers gezien – jagers die een vraatzuchtige honger hebben naar het nemen van een vogellevens en die schijnbaar verlangen hun ziel te bezitten. Dit is een continu proces in de hele wereld en Malta is slechts één vertegenwoordiger van een grote clan schutters, maar wat ik op dat eiland zag, is een indicatie van een broederschap van miljoenen mensen die hun geweren hemelwaarts richten uit naam van de sport.

Ik heb met veel mensen bij *BirdLife International* en de *Royal Society for the Protection of Birds* (RSPB) gewerkt en vogelbescherming vanuit de eerste hand in actie gezien. Dit boek wijst op een groot deel van de werkzaamheden van het *Preventing Extinctions Programme* van *BirdLife*, dat geld wil inzamelen en het bewustzijn verhogen om ernstig bedreigde vogels te redden. Dat heeft onze blijvende steun.

Ik heb veel gereisd en ontdekt dat er overal vogels zijn. Maar hoe meer ik met mensen praat, hoe meer ik ook ontdek dat de overvloed niet meer zo overvloedig is als die ooit was. En dus is dit boek een zeer noodzakelijke stap in mijn ontwikkeling als een *would-be*-natuurbeschermer en een perfecte plek voor Ralph om een ander standpunt over zo veel prachtige vogels te tonen. We zijn slechts een paar gonzovationisten² die een hand uitsteken voor die kleine rakkers.

¹ De Rode Lijsten worden samengesteld volgens de internationaal erkende criteria van de IUCN (*International Union for the Conservation of Nature*). Een van de belangrijkste criteria is dat de soort na 1900 minimaal een periode van 10 jaar achter elkaar moet hebben gebroed. Bij het bepalen van de mate van bedreiging wordt gekeken naar een combinatie van trend (achteruitgang in aantal broedparen en verspreiding) en zeldzaamheid (aantallen nu en verspreiding nu).

Afkorting internationaal	Omschrijving
EX <i>Extinct</i>	Verdwenen
EW <i>Extinct in the Wild</i>	In het wild verdwenen
CR <i>Critically Endangered</i>	Ernstig bedreigd
EN <i>Endangered</i>	Bedreigd
VU <i>Vulnerable</i>	Kwetsbaar
NT <i>Near Threatened</i>	Gevoelig
LC <i>Least Concern</i>	Niet bedreigd

² Samentrekking van Gonzo (de stijl van Ralph Steadman) en conservationist (natuurbeschermer)

De guanoverzamelaar

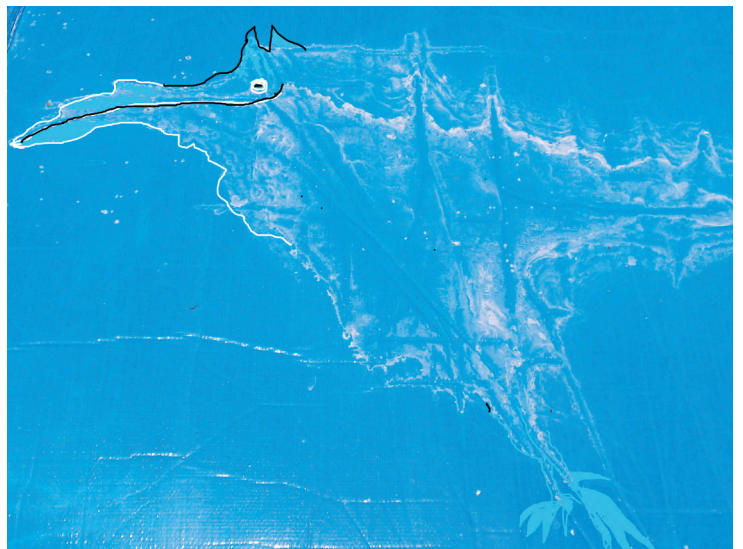
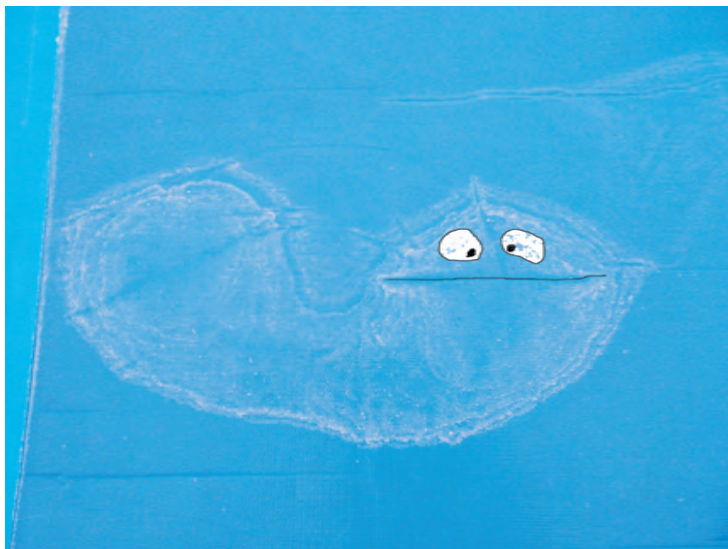
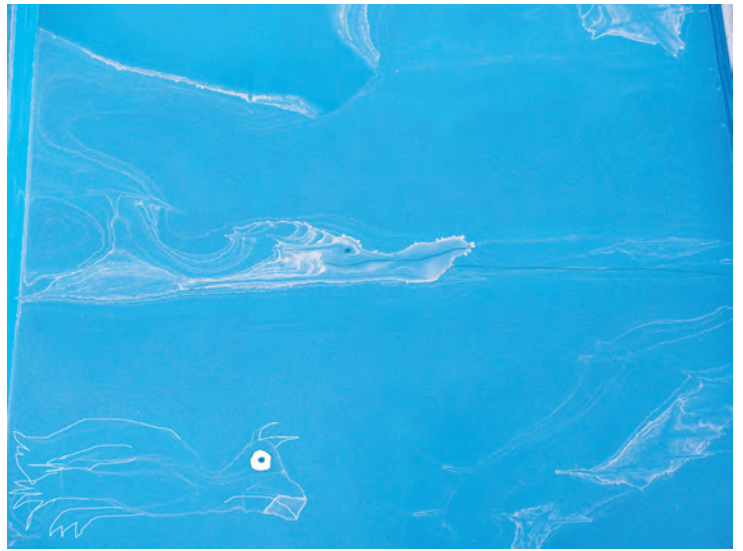
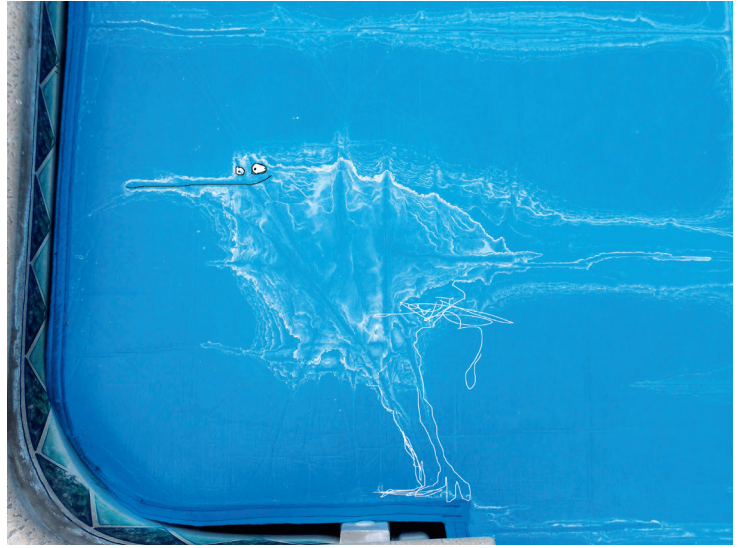
De laden van Ralph doorzoeken

Ralph vertelde me dat vogels hem nooit echt hadden geïnteresseerd en dat hij nooit echt vogels had getekend voordat ik in zijn leven kwam. Dat heb ik altijd geloofd totdat ik op een dag tegen hem zei dat ik verbaasd was dat hij vóór *Extinct Boids* nooit vogels had opgenomen in zijn werk, omdat vogels zulke goed aan te passen vormen hebben om die in zijn stijl om te buigen en er sturende personages onder zijn penvoering van te maken.

Mijn suggestie intrigeerde hem zo dat hij zijn laden ging doorzoeken, die tot de rand toe zijn gevuld met kunst, om te zien of er vogels in zijn vroegere werk waren geslopen, en hij ontdekte dat er inderdaad meer vogels zijn beelden waren ingevlogen dan hij eerst had gedacht. Hij stuurt me beelden die zijn bezaaid met vogels. Komische creaties, zachte studies, portretten van jagende haviken en uilen – vogels duiken van links en rechts op. Als we kijken naar het onderwerp *nextinction* en praten over die vogels die voorgoed kunnen verdwijnen, duiken enkele geschikte vogels op uit het verleden. Gieren. Ralphs gieren zitten op rotsen, terwijl andere boven de bedreigde vogels en ons cirkelen, vers vlees ruikend. Te veel vogels kunnen vallen en aas worden voor degene die daarboven wachten. Daarom besluiten we om het werk voor dit boek onmiddellijk op te pakken. Er is geen moment te verliezen. We hebben beide een affiniteit met vogels ontwikkeld, waarvan we niet wisten dat die toe zou slaan.

Ralph ziet nu vogels in alles en vandaag stuurt hij me een geheel nieuwe soort van zwembadvogels en -wezens, die aan hem verschenen in foto's die hij nam van het plastic afdekzeil en de watervlekken van zijn zwembad, die vervolgens op magische wijze werden omgezet in deze beelden. Ze zijn heel bijzonder en het verbaast me hoe Ralph zoveel ziet in zo weinig, zoals in een afdekzeil. Hij maakt kunst van alles overal en nergens.

Ralph mail:

Ontdek dat mijn interesse in vogels heel ver terug gaat ... Blijf vogels tegenkomen die nooit het daglicht zagen! Verschillende vogels! En een Leonardo vreemde vogel! Een wijnreiger!

Ik vertelde je dat ik begon met een raaklijn! Maar voor mij is het een aangename verrassing!
Heel organisch materiaal – een geheel nieuw vertrek! Nu, waar gaan we deze zetten?! Een parapluvogel en een steenstaart-fossilot!!

(Ceri: Hier ergens denk ik.)

En dit?? Wat heb ik ontdekt??!

(Ongeveer hier.)

Ceri's dagboek: Voor degenen die niet in staat zijn om dr. Steadmans gekrabbelde aantekeningen te ontcijferen: 'The Coba Black Slat. 25.1.93. (Urraca – Roek)'. Oké, ik ben het eens dat dit nergens op slaat.
Soms is Ralphs handschrift erger dan dat van een arts.

'Een paraderende rauwe vogel met een kwak die breekt en schreeuwt als een pletter van een autosloperij – of het gelach van een publiek met chronische bronchitis dat losbarst in een vliegtuighangar ...'

De nieuwste toestroom van vogels deed me beseffen dat de machinerie in het achterhoofd van Ralph in gang is gezet en we zijn goed op weg met het bij elkaar zoeken van meer en meer vogels, met veel uit het verleden die klaar zijn om zich te voegen bij degene die in het heden zullen worden gecreëerd. Zijn vurige verbeelding blijft me altijd verbazen en ik weet dat hij zijn studio doorzoekt naar andere vogelgerelateerde stukken waarvan hij weet dat hij die in de loop der jaren heeft gemaakt. De tekeningen van de roek zijn mooie studies van een vogel in actie met een paar zeer opvallende poses, zoals die met de vogel op zoek direct boven hem. Deze tekeningen zijn zo simpel en toch zo sierlijk, elegant en mooi. Het is zo gemakkelijk om afgeleid te worden door Ralphs humor in zijn werk dat beelden als deze me doen beseffen wat een volleerd artiest hij is. Een aantal van de beelden van arenden en gieren die hij me heeft gestuurd, maakte me aan het giechelen om vervolgens zijn vaardigheid en de schoonheid van de lijn te bewonderen, zoals bij de Kaapse gier die ons lijkt binnen te wenken.

Ralph: We moeten ervoor zorgen dat er humor in het boek zit.

Ceri: En niet te pretentius zijn over het onderwerp.

Ralph: Oh nee, ik wil heel pretentius zijn.

Blaas op je fluitje

Telefoon:

Ceri: We moeten de kritisch bedreigde vogels vinden en hun verhaal vertellen. Ze moeten ergens zijn ...

Ralph: Natuurlijk zijn ze ergens. Iedereen en alles is ergens.

Ceri's dagboek: Ralph en ik hebben gesproken over het weer aan boord gaan van de HMS *Steadmanitania* en terug te keren naar Paddenstoeliland. In ons eerste boek, *Extinct Boids*, ontdekten we dat dit de plek was waar de uitgestorven vogels en *boids* (imaginaire vogels) leefden in hun uitgestorven staat. Nu willen we terugkeren naar de donkere kant van het eiland, waar men denkt dat de vogels die op het punt staan uit te sterven op de uitkomst van hun lot zitten te wachten. Op oude kaarten is het gewoon bekend als 'ergens'. Daar leven de vogels die gaan uitsterven.

Ergens is een plek, het kan een donkere ruimte zijn, waar de vergeten vogels en de kennis over ze worden bewaard, waar de werkelijkheid verloren of voor onze gedachten verborgen is. Ergens kan zijn als een zwart gat, waar de dingen, gedachten en soorten zoekraken en vaak worden teruggevonden. Ergens kan overal zijn op de wereld zoals wij die kennen. Ergens kan nergens zijn dat tastbaar is. Dit is de plek waar we wezens vinden die wachten op het uitsterven. Ergens is voor de bedreigden, die luisteren naar de tikkende klok, kijken naar het wegebbende zand en hun leven voelen vervagen. Ergens is een wijkplaats voor alle vogels die gaan uitsterven, waaronder gieren, kraanvogels, ibissen, zangvogels en zeevogels, die voor altijd uit ons zicht kunnen verdwijnen, misschien om niet meer te zijn, om uit te sterven in onze wereld. Ergens is de ruimte waarvan we moeten accepteren dat hij bestaat. We moeten uitzoeken waar ergens is en het naar ergens toe

brengen waar het iets meer zichtbaar is. We hebben de mogelijkheid en de kracht om te veranderen waar ergens is, maar eerst moeten we het op de kaart zetten. Ergens is waar dit boek wordt geschreven en waar het zal worden gezien en gelezen.

We wisten dat het tijd was voor kapitein Ralph om zijn drietand neer te leggen en weer aan boord van te klimmen van de HMS *Steadmanitania* en zich terug op volle zee te wagen, op weg naar de Straat van Uitsterven om te zien wat ons daar te wachten staat.

Ralph blaast op zijn fluitje, start de motoren en kijkt omhoog, en ik knijp mijn ogen toe om te zien wat hij heeft opgemerkt. Ik wrijf mijn ogen uit als ik verbaasd een groep dodo's voorbij zie vliegen. We zien ze vliegend in formatie op weg gaan naar de donkere kant van het eiland. Hun schaduwen raken de zee en Ralph schreeuwt dat het tijd is dat we 'de schaduwen volgen!' We geven onmiddellijk stoom en houden onze donkere koers aan in de verraderlijke wateren. Ter weerszijden van ons smeken rotsen om fysiek contact en roepen ons om tijd door te brengen tussen hun ruige kapen, als we hun angst dat we hen ontglippen trotseren via een vrije doorgang, op een route die gemarkeerd wordt door de schaduw van een vlucht dodo's. Urenlang doorkruisen we de met kliffen bezaaide wateren in groeiend vertrouwen op onze gidsen, we kijken en beseffen hoe vreemd het is om dodo's te zien overvliegen. Hoe is dit mogelijk? Maar ze nemen ons mee rond de hoek van het eiland. Dan verdwijnen de vogels en we merken dat onze boot in dik zwart water ligt. We zijn aan de donkere kant van het eiland gekomen. De dodo's uit het verleden hebben ons gebracht naar het land van de vogels van nu die door de crisis getroffen zijn.

>>> EEN VOORBLJVLIEGENDE GROEP DODO'S BEKEKEN
DOOR EEN ONNODIGE SMUT EN EEN MEERPEN

A FLYPAST OF DODOS
WATCHED BY A NEEDLESS SMUT
AND A MOORPEN!

Ralph STEADman

Telefoon:

Ceri: Er is een verschil tussen ernstig bedreigde en bedreigde vogels ...

Ralph: Ja, maar laten we eerlijk zijn – ze zijn allemaal bedreigd, dus daarom zijn ze allemaal in grote problemen!

Ralph mailt:

Hier zijn een paar van de vogels!! En vergeet niet om je *scorn flakes* te eten!!

Ceri antwoordt:

Ik zou graag wat *scorn* (minachting) gieten op die *scorn flakes*, maar dan zit ik met een kom van ongebreidelde minachting. Niet zo leuk. Maar ik hoor dat ze heel goed zijn voor je cholesterol.

Ceri's dagboek: Vogels uit de volière in de geest van Ralph breken uit en verschijnen op papier en ik begin het gevoel te krijgen dat we een beetje op gang gekomen zijn. Ik word altijd opgewonden als de vogels binnenvallen en voor de eerste keer hallo zeggen. En er is dat prachtige moment waarop ik een vinkje op mijn lijst van ernstig bedreigde soorten kan zetten bij de naam van de vogel. Ik hou van lijsten.

Kortstaartkitta

Cissa thalassina

Op het eerste gezicht zie ik alleen maar deze majestueuze groene kitta. Zelfs op de foto kan ik de dikte van de verf op zijn lichaam onderscheiden. Het is een geniale haal van verf. Zijn oog lijkt hypnotiserend in zijn kop te draaien als een kinetisch kunstwerk. Een gevangen termiet hangt losjes uit zijn snavel, terwijl de vogel stevig op de rots onder zijn klauwen staat.

De populatie van deze kitta wordt geschat tussen de 50 en 249 individuen. Hij is endemisch op West-Java in Indonesië. Er zijn maar weinig waarnemingen van hem en er zijn slechts vier gebieden waarbinnen hij nu leeft. De belangrijkste bedreigingen voor deze soort zijn veranderingen in het leefgebied als gevolg van landbouw, houtkap en mijnbouw, en de vangst voor de kooivogelhandel.

Gehoopt wordt dat de kitta een beschermde soort zal worden en dat de menselijke ingrepen in het beschermde gebied worden gestopt. In gevangenschap levende vogels die worden teruggehaald of gevonden op vogelmarkten zullen weer in het wild worden vrijgelaten. Bewustmakingsprogramma's voor de lokale bevolking zijn ook belangrijk om hen te weerhouden van handel in de soort. Er worden pogingen ondernomen om een fokprogramma op te zetten.

Kleinste slint

Eencius weencius

Ik vraag me af waar de tweede vogel is en opeens zie ik hem bij de voet van de kortstaartkitta. Hij is klein, vandaar de naam, de kleinste slint, die niet mag worden verward met een kleinste strandloper (*stint*). In feite, als je hem verwacht met een *stint* zal de slint iets te zeggen hebben en hij kan uiteindelijk heel hard pikken waar hij je ook maar kan raken – meestal ergens rond het kleineteengebied. Slints nemen snel in aantal af omdat ze vertrouwen op de verschrikkelijke eetgewoonten van de kitta – hij laat vaak overal stukjes voedsel vallen omdat hij nooit lijkt te eten met zijn snavel dicht. Dus als de kitta gaat, dan zal ook de slint problemen ondervinden, tenzij hij een andere slechte kauwer kan vinden.

>>> KLEINSTE SLINT
LUNCHEDE KORTSTAARTKITTA

TEENY
SPINT

LUNCHING
JAVAN
GREEN
MAGPIE
Robb STEADMAN

Telefoon:

Ceri: Ik hou van de verschillende collectieve namen voor vogels, zoals een comité van gieren. Ik begin me allerlei andere dingen te verbeelden die een verzamelnaam zouden kunnen gebruiken. Hoe zit het met medewerkers?

Ralph: Je zou een kras van medewerkers, een teef van de medewerkers, of alleen wij tweeën zouden een beide van medewerkers zijn! Kijk daar, ik zie een grump van olifanten!

Ceri: Wat zou een groep kunstenaars zijn? Het zou een nachtmerrie van kunstenaars kunnen zijn.

Ralph: Wat al snel zou ontaarden in een rommel van kunstenaars.

Ceri: Aldus sprak de kunstenaar.

Ceri's dagboek: Vanmorgen krijg ik gewoon het prachtigste schepsel dat Ralph tot nu toe heeft getekend, vind ik, in mijn inbox – dat is het mooie van zijn tekeningen: iedere keer wordt de laatste mijn favoriet – de Indische oorgier. Elke dag die een nieuwe vogel brengt, is een dag dicht bij het opbouwen van een mooie collectie van *nextincte* vogels. Immers, het werk dat Ralph en ik aan het creëren zijn, gaat niet alleen over vogels. Vogels staan symbool voor alle wezens die in gevaar komen op deze planeet en daar zijn er heel veel van. Ze zijn toevallig degene die naar onze mening het beste dat kunnen vertegenwoordigen wat de mens verkeerd heeft gedaan met deze planeet. Voor de Indische oorgier lees tijger; voor de kortstaartkitta lees olifant; voor de kakapo lees neushoorn. De natuur is in een hachelijke toestand en we moeten ons blijven herinneren dat als een habitat wordt vernietigd voor een bepaalde vogel, die waarschijnlijk ook is vernietigd voor de andere dieren, of dat nu insecten, amfibieën, reptielen of zoogdieren zijn. Vogels zijn altijd al de beste indicatoren van milieuproblemen geweest, omdat ze doorgaans sneller reageren dan andere levensvormen op verandering. Let op de vogels en we kunnen onze wereld beter maken.

Indische oorgier

Sarcogyps calvus

Een reden voor de snelle achteruitgang van deze soort is de ontstekingsremmer diclofenac, die op grote schaal gebruikt werd in de jaren 1990 voor het behandelen van vee in India en Pakistan. Omdat gieren samenkomen om te foerageren op karkassen van dieren, zouden grote aantallen in één klap diclofenac binnenkrijgen. Het geneesmiddel bleek fataal voor gieren bij slechts 10% van de normale dosering voor vee en één behandeld karkas was genoeg om een groot aantal gieren aan te tasten. Dode vogels werden onderzocht en bleken kristallen van urinezuur te hebben gevormd in hun lever en andere organen, een teken van jicht, en in de nieren werd diclofenac gevonden. Jicht bleek de moordenaar van veel soorten gieren, waaronder de Indische gier, de dunsnavelgier, de Bengaalse gier en de Indische oorgier. De aantallen daalden sterk over de hele linie. De aantallen van de Indische gier daalden met meer dan 97% en de Bengaalse gier kelderde met 99,9%; deze werden, samen met de dunsnavelgier, op de ernstig-bedreigd-lijst geplaatst.

De Indische oorgier volgde later, waarschijnlijk omdat tijdens het foerageren de grotere vogels in het comité van gieren de kleinere gieren uit de buurt van de met diclofenac besmette karkassen hielden. Maar zodra deze grotere vogels waren weggevaagd was het natuurlijk slechts een kwestie van tijd voordat de Indische oorgier alleen over was om zo veel als hij wilde van het aas en het geneesmiddel naar binnen te slokken.

In 2006 verboden India, Pakistan en Nepal de productie van diclofenac en nu worden gier-veilige geneesmiddelen gebruikt. Maar het is onwaarschijnlijk dat de aantallen gieren ooit zullen terugkeren tot hun vroegere stand.

Ralphs beeld toont de Indische oorgier in actie. Vorstelijk staat hij boven op zijn laatste slachtoffer, die ongebruikelijk genoeg nog in leven is. Misschien hoopte hij dat de gier hem zou negeren als hij voor dood zou spelen, maar hij wist kennelijk niet dat een dood dier het beste is voor een gier. Hoe dan ook, zijn dagen lijken geteld. Meer geteld dan de toekomst van de gier, dat is zeker. In de woorden van een nummer van The Beautiful South, kunnen we alleen maar hopen dat de gieren zullen 'voortazen'.

>>> WAAROM IK??

INDISCHE OORGIER

IK RUIM ALLEEN DE ROMMEL MAAR OP – NIETS

PERSOONLIJKS

RED-HEADED VULTURE.....

—JUST CLEARING
UP THE MESS!!
—NOTHIN'
PERSONAL!!

WHY
ME???

ROY STEADMAN

Ceri's dagboek: Een doos *Extinct Birds* is naar Ralph gestuurd om te signeren en ik hou van de manier waarop dit verandert in het ontvangen van een e-mail van pure Ralphheid.

Ralph mailt:

Ik heb al die boeken gesigneerd – EN ze staan al in dozen klaar om opgehaald te worden! Ze zijn gebakken en gebraden – en doorschoten met de waarheid ... geweekt, vertrappt en achtergelaten om ze door de bezorger te laten zegenen ...

Ik sloeg hard toe op wit papier en liet het uitdrogen – en inderdaad een gesorteerde *gumph* is geboren voor de mens die nog niet weet welke vorm hij zal aannemen. Hij kan nog wat verbitterd zijn ... Later zal hij geopenbaard worden – samen met een hele lijst aan mij geschonken vanwaar wijsheid komt! De boeken zijn opgehaald en de deur uit als guano van een schep!

Nu, waar gaan we dit zetten?! Het is een EENZAME Ptarmigazi-vogel!

Ceri's dagboek: Vandaag hebben we gepraat over het feit dat het alpensneeuwhoen geen ernstig bedreigde soort is, maar dit beeld dient een nuttig doel voor ons zodat we kunnen bespreken wat de term 'bedreigd' inhoudt. Niet bedreigd tot kwetsbaar, dan bedreigd en vervolgens de hoogste trede, ernstig bedreigd.

Telefoon:

Ralph: Dus er zijn niveaus van bedreigd zijn, maar maakt het echt uit welke vogels we kiezen om te doen, omdat ze allemaal BEDREIGD zijn! Wat maakt het niveau dan nog uit. Ze zijn allemaal in gevaar. Het is gewoon dat sommige een beetje langzamer zijn! Ik kan alleen maar de vogels tekenen die me interesseren. En dan vind ik er zo veel die mij intrigeren dat ik niet meer kan stoppen.

Ceri: Dat begrijp ik, maar het zou goed zijn als we ons concentreren op de meest bedreigde vogels.

Ralph: Echt, ik ben ernstiger bedreigd dan jij!

Ceri: Maar dat is alleen maar omdat je ouder bent dan ik.

Ralph: Ja, dat is waar ... Wist je dat Chaulmoogra-olie zeer goed is bij lepra en andere huidaandoeningen?

(Ik realiseer me dat het tijd is voor de lunch.)

Alpensneeuwhoen

Lagopus muta

Oké, deze is nog lang niet uitgestorven of zelfs in gevaar en zijn status is die van niet-bedreigd. De verwarring komt door de kunstenaar. Maar wat een prachtig beeld is dit – we konden hem niet weglaten. Ik weet niet zeker wat Gin Martini, onze redacteur, ervan zal maken, maar ik weet zeker dat hij hem leuk zal vinden en we zijn wel eens eerder afgeweken van ons onderwerp!

Even voor de goede orde, het alpensneeuwhoen is een forse hoender en lid van de ruigpoothoenderfamilie, die broedt op rotsachtige bergellingen en de toendra's in Eurazië, Noord-Amerika en Japan, waar hij bekend staat als de dondervogel, misschien wel vanwege zijn agressieve en raspende geluid. Hij is dol op vrij afgelegen plaatsen zoals de Schotse Hooglanden en houdt van stoeien in de sneeuw.

Wat me verrast is dat alpensneeuwhoenders nog bejaagd worden in Schotland, blijkbaar alleen in kleine aantallen, omdat de populatie niet zo groot is. Hij lijkt een makkelijk doelwit omdat het vrij tamme dieren zijn en ze worden voornamelijk geschoten door naar ze toe te lopen. Waarom wordt er niet overgegaan op het schieten van katten, want dat is waarschijnlijk net zo makkelijk? Jagers zullen je vertellen dat het een van de moeilijkste vogels is om op te jagen vanwege het terrein. Bijna als rechtvaardiging van de daad door te beweren dat als gevolg van de gevaren van klauteren over het lastige terrein het een rechtvaardige beloning is om zo'n tam doel als het vriendelijke alpensneeuwhoen bij de hand te hebben. Ik ga gewoon niet jagen en ik zal het ook nooit doen. Zeker wordt hij elders in de wereld waar hij talrijker is gegeten, maar in IJsland, bijvoorbeeld, waar het een gevogelte is dat bij bepaalde festiviteiten gegeten wordt, wordt de jacht op het alpensneeuwhoen voortdurend in de gaten gehouden omdat de aantallen dalen om vervolgens weer toe te nemen. Dus het ene jaar wordt er geschoten en het volgende jaar zal het dan niet mogelijk zijn om te schieten, omdat de aantallen eerst weer moeten toenemen tot een duurzaam niveau, voordat weer begonnen kan worden met doden. Het lijkt me een vreemde cyclus voor de vogel. Mijn antwoord? Hou op met schieten. Laat de vogel leven.

>>> EENZAME ALPENSNEEUWHOEN
IN DE CAIRNGORMS

LONE PTARMIGAN
IN THE CAIRNGORMS

Ralph STEADMAN

Ralph mail:

Ik blijf vreemde vliegende wezens vinden die moeten worden beschermd ...

Geprobeerd om je te skypen, maar niets werkt – en mijn verdomde printer doet het ook al niet!!

Hier is een boominsect!! Het is mijn huisdier – en ik wil niet dat je licht over WALLY denkt! Hij is ZWAAR!! Grace is hier op dit moment en ik probeer iets te maken voor BREAKING BAD – een serie die populair lijkt te zijn – dus daar ben ik nu mee bezig terwijl ik je schrijf ...

Guano ziet er GOED uit! Denkt WALLY.

Ceri antwoordt:

Het Spaanse graan heeft de orkaan doorstaan... Maar misschien over een uur of zo!

Ralph mail:

Guano, Yum! Zegt het boominsect ... Een perfecte specerij bij zijn hoofdgerecht ... SKYPE OP VOLLE BLASTARO !!

PHLAR Namdeats

Ceri antwoordt:

Ik schreeuw je binnenkort wat toe!

Ralph mail:

Noem me niet 'binnenkort'!! Captain Essence voor jou ... en schreeuw niet!! Wat we moeten vaststellen is de penndulaire cellulariteit van de uiteenlopende vlakken binnen een bekende/onbekende omtrek. Is dat duidelijk!? Chief Officer Putty Lovey!??

ATTENSHUN!! Cap'n!

Ceri antwoordt:

Ik probeer dat op dit moment vast te stellen, maar iemand heeft m'n abacus verbogen! Alles is momenteel fout, sah!

Ralph mail:

Niets werkt op mijn elektronische conectimat !

Houd vol, ik ben van het skypetype!! Mijn skype kwam net weer tot leven ...

RAF – Lower Aircraftsman

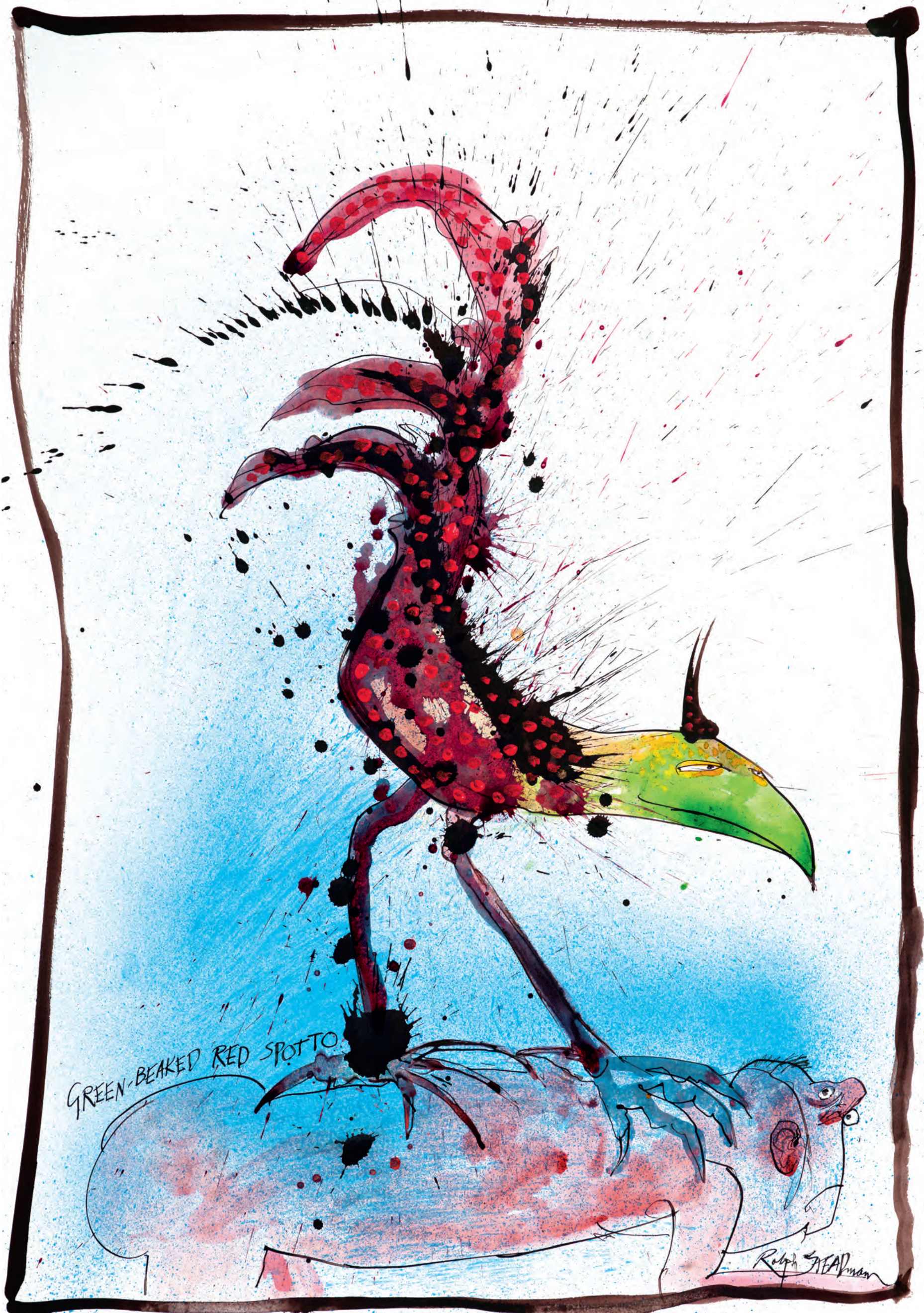
Groensnavelige rode spotto

Unguis transverso

Deze groensnavelige rode spotto is de enige bekende vogelmasseur in het hele Nextinction. Hier zien we de spotto aan het werk op het lichaam van ene Kevinio Rodrigues. De hypocrisie van Kevinio is heel opmerkelijk. Gezien het feit dat hij elke vogel op het eiland nextinct wil hebben, is het bijzonder dat hij deze vogel in een ander licht ziet en bereid is om van zijn diensten gebruik te maken. Als hij naar alle vogels in een ander licht zou kijken, dan kan deze jager misschien wel een vriend worden, maar dat is onwaarschijnlijk. Alle andere eilandbewoners beschouwen de pijn veroorzaakt door de klauwmassage van de spotto als ondraaglijk, maar op de een of andere manier slaagt Kevinio erin om hem te weerstaan, hoewel het lijkt alsof deze sessie een bloedafname wordt. Hij lijkt zo te genieten van de pijn.

>>> GROENSNAVELIGE RODE SPOTTO

GREEN-BEAKED RED SPOTTO

Ralph STEADMAN

Gebroken ochtendgloren

Ceri's dagboek: De zomertortel staat om de een of andere reden niet op de lijst van ernstig bedreigde soorten en wordt in feite vermeld als niet bedreigde vogel. Maar het is de vogel waarvan velen in de beschermingswereld vrezen dat hij de trekduif zal volgen, die als gevolg van jacht en habitatverlies in het begin van de twintigste eeuw uitstierf.

Sinds de jaren 1970 is de zomertortel populatie gedaald met 93%. De wereld lijkt zich niet bewust van het verval van de vogel en al snel kan het te laat zijn. Zie het zo: ik mag dan laat begonnen zijn als vogelaar, maar ik heb er nog niet één ontdekt in Engeland, wat ongelooflijk is gezien het feit dat dit niet al te veel jaren geleden een heel algemene vogel was in landbouwgebieden. Maar nu, wat ik ook probeer, krijg ik er misschien nooit een te zien. Het is in heel Europa hetzelfde verhaal en er moet nu actie worden ondernomen.

Op een van mijn reizen naar Malta om de campagne van *BirdLife Malta* te ondersteunen tegen de illegale jacht op trekvogels, kwam ik oog in oog te staan met een vreemde situatie. Hier is het legaal om te jagen op zomertortel en kwartel, een andere bedreigde soort, zolang de jager zich houdt aan een zelf-gerapporteerd quotum van vier vogels per jachtseizoen. Hun moorden moeten geregistreerd worden, dood door registratie. Na getuige te zijn geweest van de grote illegale slachting daar, vind ik het onwaarschijnlijk dat elke jager aan deze regel zal voldoen. De EU laat Malta op zijn vrolijke manier verder gaan door het jagers toe te staan om vogels uit de lucht te knallen. *BirdLife Malta* doet er alles aan om de situatie op dit 23 km lange met jagers beladen eiland in het nieuws te brengen, maar Malta heeft onze steun en hulp nodig om de kijk op de jacht te veranderen. Dit is een uittreksel uit mijn dagboek dat ik tijdens mijn laatste bezoek bijhield:

In het eerste licht sta ik met het team op een heuvelrug met uitzicht op een vallei bezaaid met jagers. We zijn op zoek naar illegale jachtactiviteiten en de kou van de vroege ochtend draagt bij aan het mysterieuze en dodelijke gevoel van de naderende lenteochtend. Het begint op te warmen en tot nu toe hebben we sinds de dageraad 763 schoten geteld die alle bedoeld waren om een vogel te doden. Dit is een normale ochtend in het Maltese voorjaar, net als het begeleidende geluid van illegale kwartellokkers, elektronische apparaten die continu het geluid van roepende kwartels laten horen, om echte vogels de dood in te lokken. Ik vind het buitengewoon vreemd dat de Maltese regering toestaat om kwartels en zomertortels legaal te schieten, zonder rekening te houden met hun status. Jagers lijken hier de politieke macht te hebben.

Op dit eiland wemelde het vroeger van de zomertortels en zelfs de jagers hebben geklaagd over het ontbreken van de vogels langs hun kusten. Wat denk je, jager? Habitatverandering en de jacht, vooral in het voorjaar als de zomertortels naar hun broedgebieden trekken, hebben bijgedragen aan hun wegblijven. Ik vind mezelf in een situatie dat ik bijna bereid ben deze vogels niet te zien verschijnen, want blijkbaar kan er gewoon op ze gejaagd worden. Je kunt je niet voorbereiden om te zien hoe een vogel uit de lucht wordt geknald.

Ondertussen zijn er vier jagers onder ons op een klein veldje aangekomen, elk met een eigen wijk om te jagen. Een van de jagers maakt een wandeling door zijn gebiedje met zijn hond, in de hoop een kwartel op te stoten, waarin hij ook slaagt. Een kwartel duikt op en wordt uit het leven geknald. Ik weet dat het legaal is, maar het lijkt zo oneerlijk. Deze jagers spelen vals, vooral als ze gebruik maken van elektronische lokmiddelen om de vogels naar zich toe te lokken.

Dan knettert aan mijn linkerkant een snelle salvo van geweervuur door de lucht. Schot na schot. Ik draai me om om te zien waarop ze zijn gericht. Het zijn twee zomertortels die door hun eigen doodsvallei vliegen. Ze slaan hun vleugels en passeren de kakofonie van schoten die op ze af komen. De vogels slagen erin om de kogels te ontwijken terwijl we kijken naar hun benarde situatie, machteloos om ze te verdedigen. Ze gaan hoger vliegen en komen naar ons toe en ze landen een meter van ons in een boom. Ze lijken te hijgen, of misschien is dat mijn humanisering van de situatie, en ik vraag me af of ze weten waar ze zojuist doorheen zijn gevlogen. Zijn deze wezens op de hoogte van wat er om hen heen gebeurt wanneer ze in Malta of andere landen vliegen waar het aanvaardbaar wordt geacht om op deze vogels te schieten? Zijn ze zich bewust van de feiten? Ik weet het niet, maar als ik zo naar ze kijk, lijken ze niet bijzonder gelukkig te zijn. Ze lijken geschokt. Ze blijven vijf minuten of zo bij ons, om op adem te komen, en dan vliegen ze weg langs de andere kant van de vallei. De schoten beginnen opnieuw en we verliezen ze uit het oog. Hopelijk komen ze deze keer weg en zullen ze aankomen op de plek waar ze moeten zijn om zich voort te planten om hun bloedlijn voort te zetten. Maar voor nu en de nabije toekomst zijn de vooruitzichten somber. Het is een heel gewone dag in Malta.

Op tweede kerstdag gaf mijn lief me twee tortelduiven ... Waarom gaf ze me deze bijzondere vogels? Omdat ze al lang het symbool zijn voor toewijding, een representatie van een lange en blijvende liefde. Het wordt tijd dat we wat toewijding teruggeven aan de zomertortels en ze in hun uur van nood helpen te overleven, of ze worden een symbool van nextinction en niet langer een van devotie.

De IUCN-lijst stelt dat de status van de zomertortel 'niet bedreigd' is. Maar alles wijst erop dat de status in de zeer nabije toekomst zal veranderen. Voor mij is het al een vogel waarover we ons zorgen moeten maken. Hebben we dan niets geleerd van de ondergang van de trekduif? De geschiedenis mag zich niet herhalen.

De Europese Vogelrichtlijn wordt vaak genegeerd en je vraagt je af hoe deze wordt gebruikt, vooral tijdens de voorjaarstrek. Hoe kunnen de regels goed worden gehandhaafd? Hoe kunnen bepaalde regeringen worden gestraft als ze ervoor kiezen om de richtlijn niet uit te voeren? Dit zijn vragen die we moeten beantwoorden voordat het te laat is. Waarom lijken onze vogels zo volstrekt onbelangrijk voor velen?

>>> GEBROKEN OCHTENDGLOREN - EN EEN SCHILDPAD DIE NAAR
DUIVEN ZOEKT!

FRAGTURED DAWN → and TURTLE LOOKING FOR DOVES!

Ralph STEADMAN →

DE DODO ACHTERNA?

Ceri Levy en Ralph Steadman maakten eerder *Extinct Birds*, een boek over vogels die uitgestorven zijn, en wilden nu ook het verhaal vertellen van de ernstig bedreigde vogels die nu aan de beurt zijn om te verdwijnen.

Ralph doopte opnieuw zijn pen in de inkt en tekende koortsachtig de grimmige, maar nog steeds veranderbare toekomst, terwijl Ceri verwoed krabbelde om het levensechte drama te noteren waaraan zo veel soorten tegenwoordig ten onder gaan.

Naarmate het dynamische duo dieper ging graven, stuitten ze op veel misère, maar ook op hoop. Er zijn gelukkig natuurbeschermers die zich inzetten voor vogels die anders de volgende zijn die uitsterven. Veel van dit werk gaat onopgemerkt voorbij aan de wereld, maar in dit boek worden ze belicht. De e-mails, dagboekantekeningen en verslagen van gesprekken van Ceri, begeleiden Ralphs beelden en verhelfden het verhaal achter elke bedreigde diersoort en diens unieke afbeelding.

Dit unieke boek is een portrettengalerij van vogels die met uitsterven bedreigd worden – van de Galapagosalbatros en de Californische condor, tot aan de wiede deurknaal en het tienerspintje. De scheidslijn die de kunstenaars trekken tussen vogel en *bird* is erg dun – wie kan zeggen wat wat is? Jij beslist. Maar maakt het eigenlijk uit? Want ze zijn allemaal ...

BIRDS IN TROUBLE!

MET EEN VOORWOORD VAN
SIEGFRIED WOLDHEK

KOSMOS

www.kosmosuitgevers.nl
NUR 435/640
Kosmos uitgevers
Utrecht/Antwerpen

ISBN 978 90 2156 3107

9 789021 563107